

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

Roles of School Administrators Affecting Pilot School Curriculum Development Under the Education Sandbox of Trat Province

ธิดารัตน์ ทักซ์คีรี* อธิกร วรบำรุงกุล** อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง***

Thidaraat Takkeeree* Theerangkoon Warabamrungskul** Arungiat Chansongsaeng***

Received: 18 October 2024 / Revised: 9 December 2024 / Accepted: 31 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด และ 4) สร้างสมการพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ปีการศึกษา 2567 จำนวน 291 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราดในระดับสูง และ 4) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรและด้านการมีวิสัยทัศน์ สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้ร้อยละ 48.90 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y}_{tot} = 2.028 + 0.261X_2 + 0.129X_4 + 0.097X_3$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.399Z_{X2} + 0.157Z_{X4} + 0.191Z_{X3}$

*นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

***อาจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

*Graduate student, Master of Educational Administration program, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

** Assistant Professor Dr., Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

***Lecturer Dr., Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

ข้อเสนอแนะ พบว่า การมีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรจะช่วยให้มีความเข้าใจเชิงลึกและมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในด้านการศึกษายั่งยืน

คำสำคัญ : บทบาท/ ผู้บริหารสถานศึกษา/การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the roles of school administrators in pilot schools; 2) to examine the curriculum development within these pilot schools; 3) to investigate the relationship between the roles of school administrators and curriculum development in these pilot schools; and 4) to create a predictive model of the administrators' roles that affect curriculum development in pilot schools under the Education Innovation Area in Trat Province. The sample group consisted of 291 teachers from pilot schools in Trat Province during the 2024 academic year. Data were collected through questionnaires assessing teachers' opinions on the roles of school administrators and curriculum development in the pilot schools under the Education Innovation Area in Trat Province.

The research findings revealed that: 1) school administrators overall exhibited high levels of roles; 2) the schools showed high levels of curriculum development both overall and in specific aspects; 3) the role of school administrators is highly correlated with the development of pilot school curricula under the Innovative Education Area initiative in Trat Province. 4) the roles of school administrators in supervising, monitoring, and evaluating curriculum implementation, fostering understanding among personnel, and demonstrating visionary leadership collectively account for 48.90% of the variance in school curriculum development prediction. A predictive model was established as follows: raw score prediction equation $\hat{Y}_{tot} = 2.028 + 0.261X_2 + 0.129X_4 + 0.097X_3$ and standard score prediction equation $\hat{Z}_y = 0.399Z_{x2} + 0.157Z_{x4} + 0.191Z_{x3}$

The Suggestions found that participation in curriculum research and development would provide insights and a clear vision for leading educational institutions to sustainable educational success.

Keywords: Role/ School administrators/ Curriculum Development under the Education Sandbox

บทนำ

การศึกษายุคใหม่เป็นการศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลง (Education for change) เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) เรียนรู้ด้วยการคิดสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานของกระบวนการคิด 2) เรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ด้วยตนเองพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 3) เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายของเชื้อชาติ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข และ 4) เรียนรู้ที่จะแบ่งปันและรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นความท้าทายของโรงเรียนในการพัฒนากระบวนการทัศน์ใหม่เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารสู่การพัฒนาการศึกษา ที่สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาคน การพัฒนางาน และการพัฒนาชุมชนที่สร้างกระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์โลกอนาคต (ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2561 : 537) ดังนั้น การสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ส่งเสริมด้านการศึกษาทุกระดับจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง พื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาจึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่จะทำให้การศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต้องการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ ลดการกระจายอำนาจ สร้างรากฐานของการศึกษาที่มั่นคงเพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเริ่มจากการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพมีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสื่อสารและประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด รวมถึงมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นบนความแตกต่างได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาใหม่ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานี้ จึงเป็นการบริหารจัดการการศึกษาแบบล่างขึ้นบน (bottom up) โดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อให้เกิดรูปแบบใหม่ในการบริหารจัดการ มุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียนตามบริบทพื้นที่และความต้องการของประเทศ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นความร่วมมือของทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 60-61)

เมื่อกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา ปฏิเสธไม่ได้ว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่สำคัญของจุดเปลี่ยนในครั้งนี้ ด้วยความเป็นอิสระของการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามพื้นที่หรือบริบทของตนเอง ดังนั้น การปรับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่การเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ระบบการศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง หลักสูตรสถานศึกษาถือเป็นแม่แบบหรือแม่พิมพ์ที่บ่งบอกความเป็นตัวตนในการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะหรือภาพอนาคตที่สังคมต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นบุคคลสำคัญในการเป็นฟันเฟืองหลักที่จะขับเคลื่อนการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของพื้นที่หรือภาคทศวรรษอนาคตของจังหวัดที่ทุกคนคาดหวัง (มนสิข สิริธสมบุญ, 2563 : 34) จังหวัดตราดเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ต้องการเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษาเช่นกัน จึงได้ประกาศให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2565 โดยมีสถานศึกษาเข้าร่วมเป็นสถานศึกษานำร่องทั้งหมด 74 แห่ง เนื่องด้วยเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเฉพาะผลกระทบจากโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development) ที่มีเป้าหมายขับเคลื่อนภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำ เป็นประตูเชื่อมโยงเอเชีย (Gateway to Asia) ด้วยการพัฒนาอย่าง

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

เป็นระบบ (กันยรัตน์ ไมยรัตน์, 2564 : 51) ซึ่งจะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น ดังนั้นการเตรียมพร้อมทางด้านการศึกษาก็เป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ วิชา รู้เรา รู้โลก และพร้อมที่จะเรียนรู้กับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ด้วยบริบทพื้นที่ของจังหวัดตราดที่เป็นเมืองแห่งความอุดมสมบูรณ์ การพัฒนาที่จะเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วน ดังนั้นพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 จึงเป็นกฎหมายสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาคิดค้นนวัตกรรมในการบริหารงานได้อย่างอิสระ สร้างพื้นที่การเรียนรู้ได้ตรงกับบริบทและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ (รายงานสรุปผลการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด, 2566 : 13) โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด เลขาธิการคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรจังหวัดตราด โดยทำการปรับหลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราดด้วยการปรับลดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางควรรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มการงานอาชีพ จากทั้งหมด 193 ตัวชี้วัด ให้เหลือ 160 ตัวชี้วัด กำหนดจุดเน้นเกี่ยวกับทักษะอาชีพ ได้แก่ เกษตรกรรม ประมง บริการ ท่องเที่ยวและการค้าขาย เน้นบูรณาการประเด็นการเรียนรู้ด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร ทรัพยากรและเทคโนโลยี การประกอบการพร้อมกับการเป็นพลเมืองโลกที่ดีของสังคม เพื่อรองรับการเป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชั้นนำของเอเชีย (รายงานสรุปผลการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด, 2566 : 18-20) ซึ่งจากการดำเนินงานสถานศึกษาต้องนำไปปรับใช้เพื่อเข้าสู่การเป็นสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดตราดที่มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพเด็กให้ดีสะหงาด มีคุณลักษณะเป็นผู้ที่มีความสามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยสัมพันธที่ดี มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นแม่แบบในการผลิตผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดีสะหงาด (4 ดี) ได้แก่ ความรู้ดี จิตใจดี ความสามารถดี และสุขภาพดี ทำให้ผู้เรียนเติบโตเป็นบุคลากรที่สมบูรณ์พร้อมสำหรับพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดของตนเองสู่การเป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น การศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จะทำให้ผู้บริหารเข้าใจและประยุกต์ใช้ความรู้ในการ “ปรับเปลี่ยน” แม่พิมพ์ของโรงเรียนให้มีทิศทางสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคมและจังหวัด ที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามฉันทลักษณ์อีก 10 ปีข้างหน้า คือ เด็กตราดที่มีคุณลักษณะ “ดี สะ-หงาด” ภายใต้กรอบของการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดตราดที่มุ่งสู่ ดีสะหงาด เด็กตราดดี DEK TRAT HI โดยรู้จักตัวตนที่เริ่มต้นจากรากฐาน ภูมิใจในความเป็นตราดและพัฒนาตนเองเป็นผู้ประกอบการหรือนวัตกรรมที่ดีต่อสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง
พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง
พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 1,194 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด กระทรวงศึกษาธิการ, 2567 : ออนไลน์) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สังกัดของสถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นคัดเลือกครูโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ บทบาทของผู้บริหาร ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้สังเคราะห์บทบาทของผู้บริหาร จากหลักการ แนวคิด ทฤษฎีนักวิชาการ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร
- 1.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์
- 1.4 ด้านการสร้าง ความเข้าใจให้กับบุคลากร

2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ประกอบด้วย 5 ประเด็น ดังนี้

- 2.1 วิสัยทัศน์
- 2.2 จุดหมาย
- 2.3 เป้าหมาย
- 2.4 จุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
- 2.5 ประเด็นการพัฒนาจังหวัด

สมมติฐานในการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

2. บทบาทของผู้บริหารอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามทฤษฎีการวัดเจตคติของลิเคิร์ต (Likert Scale) และตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ดังนี้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง .80 ถึง 1 และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราดได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง .80 ถึง 1 แล้วนำไปทดลองใช้กับครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ได้ข้อความที่ใช้สอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .82 ถึง .85 และได้ข้อความที่ใช้สอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 32 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.79 ถึง 0.82 และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ .83 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เท่ากับ .81

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับครู และชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการให้ครูทราบก่อน หลังจากนั้นดำเนินการแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - moment correlation coefficient)

3. วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise

ผลการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตรและด้านการมีวิสัยทัศน์

2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านประเด็นการพัฒนาจังหวัด ด้านเป้าหมาย ด้านวิสัยทัศน์ ด้านจุดหมายและด้านจุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวม ($r_{xy} = 0.686$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หากผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร สร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรและมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับสูงจะทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงเช่นกัน

4. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด คือ ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร (X_2) ด้านการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร (X_4) และด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_3) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ได้ร้อยละ 48.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถนำมาเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $\hat{Y}_{tot} = 2.028 + 0.261X_2 + 0.129X_4 + 0.097X_3$ และสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.399Z_{x2} + 0.157Z_{x4} + 0.191Z_{x3}$ ทั้งนี้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตร (X_1) ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

สรุปและอภิปรายผล

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการสร้างความสำเร็จให้กับบุคลากร ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร ด้านความรู้การพัฒนาหลักสูตรและด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในการทำให้งานเกิดผลสำเร็จและเห็นคุณค่าของการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งการมีวิสัยทัศน์ชัดเจนในการวางแผนและกำหนดทิศทางของสถานศึกษาในอนาคต จะช่วยให้สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาประสบความสำเร็จในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทิมา รักษ์ดี (2564 : 107-115) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ซึ่งมีผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเอง บทบาทนี้ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติ คล้ายกับ Deal and Peterson (2017 : 109-209) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะช่วยผลักดันให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ โดยผู้บริหารจะต้องรับบทเป็นช่างปั้นเครื่องปั้น (Potters) รวมทั้งการเป็นต้นแบบของครูและนักเรียน ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตร เช่นเดียวกับ ถิรพัฒน์ หล้าเตียง (2567 : 1-13) ที่ศึกษาบทบาทการบริหารสถานศึกษาบนหลักสูตรฐานสมรรถนะในแนววิถีใหม่ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา โดยต้องปรับตัวและพัฒนากรอบแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาบนฐานสมรรถนะใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ ผู้บริหารต้องพัฒนาสถานศึกษาอย่างเชิงรุก กระจายอำนาจสู่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในเชิงวิชาการต้องเป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และเป็นโค้ช เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้บนฐานหลักสูตรสมรรถนะของการศึกษาที่เปลี่ยนไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งชี้ให้เห็นว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย เป็นไปตามความคาดหวังของจังหวัด สังคมและประเทศชาติ

2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านประเด็นการพัฒนาจังหวัด ด้านเป้าหมาย ด้านวิสัยทัศน์ ด้านจุดหมาย และด้านจุดเน้นตามวิสัยทัศน์หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทั้งนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในจังหวัดตราดจะเป็นตัวขับเคลื่อนการศึกษาให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการเผชิญกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุนทรวิจิตร ไพเราะ และสมพงษ์ พลไชย (2566 : 367-384) ที่กล่าวว่า การ

ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐานมุ่งตอบสนองความต้องการเฉพาะของแต่ละพื้นที่ ผ่านการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา โดยให้ความสำคัญใน ด้านหลักสูตร การเรียนการสอนและการบริหารจัดการอย่างยืดหยุ่น เพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจและสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เช่นเดียวกับบุรีธา บินอาห์ลี (2567 : 1-12) ที่พบว่า การอบรมทำความเข้าใจครูเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการประชาสัมพันธ์หลักสูตรฐานสมรรถนะให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึง จะส่งผลให้การพัฒนหลักสูตรเกิดผลสำเร็จ และ Yunhuo Cui et al. (2018 : 34-57) ทำการวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการหลักสูตรในสาธารณรัฐประชาชนจีน (Changes in School Curriculum Administration in China) พบว่าการปฏิรูปหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ไม่ได้จำกัดเพียงเนื้อหาและเทคโนโลยี แต่ยังเน้นความสามารถที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนด้วย โดยแนวโน้มการปฏิรูปในจีนเปลี่ยนจากการรวมศูนย์เป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสร้างและปรับปรุงหลักสูตร สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและแนวทางการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนไป ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท กรอบแนวคิดการจัดการศึกษาของจังหวัดที่มีความโดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละพื้นที่ด้วยการร่วมมือของทุกภาคส่วน จึงทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในจังหวัดตราดที่ต้องการเห็นเด็กตราดมีคุณลักษณะเป็น “ดีสะหงาด เด็กตราดฮี”

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์สามารถสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรภายในสถานศึกษา สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ รวมถึงมีการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกัน หากผู้บริหารมีบทบาทที่ไม่ชัดเจนหรือไม่มีความมุ่งมั่น การพัฒนาหลักสูตรก็จะเป็นไปตามเป้าหมายและทิศทางที่กำหนดไว้ ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการทำให้เกิดความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สอดคล้องกับภคพร เลิกนอก และ เอกราช โฆษิตพิมานเวช (2564 : 1-13) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสม และทันกับเหตุการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยีซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษาเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังเช่นผลการวิจัยภัทรนิชา สุดตาชาติ (2560 : ง) ที่กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพฯ ส่งผลให้ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น รวมถึงผลการวิจัยของอ้อมใจ วงษ์มณฑา และคณะ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรที่เหมาะสมในการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มี 5 ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ 1) การศึกษาบริบท 2) การวางแผนการใช้หลักสูตร 3) การดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมหลักสูตร และ 5) การประเมินผล อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อใช้ในอนาคต ต้องเน้นที่การพัฒนาหลักสูตรอย่างมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ ฝ่าย ในการร่างหลักสูตร ประกอบกับการนำเอาหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประกอบในการพัฒนาหลักสูตรโดยการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีส่วนช่วยทำให้ผู้เรียนมีความตระหนักถึงความพอเพียง พอประมาณ และมีเหตุผล ภายใต้เงื่อนไขด้านความรู้และคุณธรรมสามารถพึ่งพาตนเองได้ส่งผลให้เกิดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบริบทของแต่ละสถานศึกษา จึงสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาความสัมพันธ์กันเชิงบวกอยู่ในระดับสูง กับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด

4. ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด พบว่า บทบาทของผู้บริหารส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดตราด ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนของจังหวัดที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนในจังหวัดตราดให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทัชชชา ปัญญารัตน์ และธีรพงศ์ ทาปัญญา (2567 : 17-35) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและชัดเจน ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรในพื้นที่นวัตกรรมโดยการนำข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่นเดียวกับ มนสิข สีทธิสมบูรณ์ (2563 : 34) กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ในการบริหารหลักสูตรจะต้องสามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในยุคที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ชัดเจนทุกขั้นตอนและมองเห็นภาพอนาคตของผลการใช้หลักสูตร เพื่อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมและความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : ออนไลน์) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงต้องมีการวางระบบการสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรในระบบนิเวศทางการศึกษาสามารถเข้าถึงและเข้าใจความสำคัญ เนื่องจากบุคลากร เป็นผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นการสร้างความรู้ความเข้าใจจะทำให้หลักสูตรไปสู่จุดหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการมีวิสัยทัศน์เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะช่วยกำหนดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนสำหรับการพัฒนาหลักสูตรซึ่งส่งผลทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีแนวทางการทำงานที่สอดคล้องกันและมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน การที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงในโลกการศึกษา ยังช่วยให้การพัฒนา

หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้เป็นอย่างดีซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาในจังหวัดตราดได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างประสบการณ์กับผู้บริหารจากสถานศึกษาอื่น ๆ จะทำให้ได้รับข้อมูลและแนวคิดใหม่ ๆ ที่ทำให้มีวิสัยทัศน์กว้างขึ้น นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรจะช่วยให้มีความเข้าใจเชิงลึกและมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในด้านการศึกษาอย่างยั่งยืน

2. การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรมจะทำให้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามวิสัยทัศน์และจุดเน้นที่กำหนดไว้ หากมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารที่ทันสมัย ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับและติดตามการใช้หลักสูตร การสร้างความเข้าใจในด้านพัฒนาหลักสูตรให้กับบุคลากรและด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถให้ผู้บริหารนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืน

2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

บรรณานุกรม

- กันยรัตน์ ไมยรัตน์. (2564). โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กับบทบาทและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย. *วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย*, 3(5), 51-64.
- จันทิมา รักดี. (2564). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. *Journal of Roi Kaensam Academi*. 6(11), 107-115.
- ธิรพัฒน์ หล้าเตียง. (2567). ผู้บริหาร : บทบาทการบริหารสถานศึกษาบนหลักสูตรฐานสมรรถนะในแนววิถีใหม่. *วารสารการบริหารและความเป็นผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 1(2), 1-13.

- พัชรา ปญญารัตน และธีรพงศ์ ทาปัญญา. (2567). ความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน. *วารสารครุศาสตร์ราชภัฏเชียงใหม่*, 3(1), 17-35.
- นุริตา ปินอาหลี. (2567). การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนของรัฐที่ตั้งอยู่ชายแดนไทย-มาเลเซีย. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 52(2), 1-12.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ภคพร เลิกนอก และ เอกราช โขจิตพิมานเวช (2564). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 8(4), 1-13
- ภัทรนิชา สุตตาชาติ. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนสิข สิทธิสมบูรณ์. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรมโนทัศน์และการประยุกต์ใช้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. (2561). นวัตกรรมการบริหารการศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลง 4 เรียนรู้. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(4), 525-537.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *หลักการและแนวทางการพัฒนาพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้*. บริษัท ไอเดียเนลีน มีเดีย โซลูชั่น จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *โครงการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (หลักสูตรฐานสมรรถนะ)*. เข้าถึงเมื่อ 5 ตุลาคม 2567, เข้าถึงจาก <https://cbethailand.com/>.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด. (2567). *สารสนเทศด้านการศึกษา*. เข้าถึงเมื่อ 2 พฤษภาคม 2567, เข้าถึงจาก <https://edustatistics.moe.go.th/teacher23>.
- สุนทรีวรรณ ไพเราะ และสมพงศ์ พละไชย (2566). การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 3(6), 367-384
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา, ขวสิต เกิดทิพย์, และศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดชายแดนภาคใต้. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา.
- Deal T. E., & Peterson K. D. (2017). *Eight roles of symbolic leaders*. The Jossey-Bass Reader on Educational Leadership, 197-209.
- Krejcie R.V. and Morgan D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities" *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Yunhuo C. Hao, L., & Wenye Z. (2018). Changes in school curriculum administration in China. *ECNU Review of Education*, 1(1), 34-57.